

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХІ, БРОЙ 9

СОФИЯ, 1-15 МАЙ 2020 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

e-mail: sinizdat@gmail.com

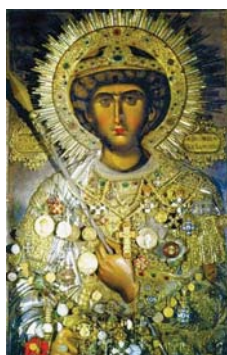
www.facebook.com/Synodalpress/

АКТУАЛНО	КАТЕХИЗИС	ДОСТОЙНИ АРХИЕРЕИ НА БПЦ	ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО
С молитва към „Св. Богородица - Бачковска“ и „Св. Богородица - Осеновица“ във време на изпитания <i>Стр. 2</i>	Чашата е в раката на Бога <i>Стр. 4-5</i>	Митрополит Максим Пловдивски - 170 години от рождението му <i>Стр. 1, 6</i>	Иконография на св. Георги Победоносец и на на светците войни на Църквата <i>Стр. 1, 7-8</i>
Православната църква и пандемията от коронавирус <i>Стр. 3</i>	КОЛОНКА НА РЕДАКТОРА Литургийни мисли <i>Стр. 5</i>	ПАСТИРСКО СЛОВО Смисълът на молитвата <i>Стр. 7</i>	

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Иконография на св. Георги Победоносец

Един от най-почитаните светци в християнството е св. Георги Победоносец.

Най-ранни данни за отбелязване на неговата памет откриваме в Йерусалимския лекционарий (V-VI в.). Но податки за почит към светеца има още през IV в. – гръцки надпис от 368 г. (354 или 357) посочва къщата на светеца. Чудесата около гроба на св. Георги в гр. Лида (дн. Лод) са описвани от поклонници още от VI век.

Военните успехи на византийските императори, чийто небесен покровител е св. Георги, още от началото на V в. го превръщат в най-почитания

св. светец във Византийската империя. Още през VI в. са засвидетелствани множество църкви посветени на него, образът му се намира върху множество монети и моливдовули (Моливдовул – на гръцки $\mu\omicron\lambda\upsilon\delta\delta\omicron\beta\omicron\upsilon\lambda\lambda\omicron$ или $\mu\omicron\lambda\upsilon\delta\delta\beta\omicron\upsilon\lambda\lambda\omicron$ /σφραγδα – е оловен печат (отпечатък на владетели, административни служители, висши военни, представители на духовенството и видни граждани през Средновековието, прикрепян като висяща пломба към документи, укази и були).

Един от най-ранните примери е върху моливдовул от VI-VII в. – св. Георги е изобразен на кон и как убива змея, което не се среща често върху моливдовули, където св. Георги често се представя в цял ръст и с военни доспехи.

Иконографският тип на св. Георги в цял ръст, с копие в дясната ръка и опиращ се

На стр. 8

Преславна Приснодево, Майко на Христа Бога, прinesi молитвата ни на твоя Син и наш Бог, да ни спаси от това тежко изпитание за грешните ни души.

ДОСТОЙНИ АРХИЕРЕИ НА БПЦ

Митрополит Максим Пловдивски – 170 години от рождението му

През 1938 г. пролетта заварва красивия Пловдив в траур и покруса, защото на 1-ви март е починал архипастирът на епархията – митрополит Максим. „Заварих втората българска столица в траур. Всички къщи, на православни и неправославни (защото дядо Максим почитаха и уважават всички в Пловдив), бяха спуснали траурни знамена. Чистите, отлично павирани улици на града гъмжаха от народ. Ученици от всички училища стояха в шпалир от площада „Цар Симеон“ до катедралната църква „Св. Богородица“. Множество народ в неспиращ поток се струи пред катедралата, където са изложени тленните останки на

покойника. Лицата са непринудено тъжни, някои сърдечно плачат за своя духовен баща“, това пише богословът Б. п. Стоименов в *Църковен вестник*, бр. 11, 1938 г.

През целия 3-ти март (четвъртък) ръми ситен дъжд. Хората обаче не обръщат особено внимание. Гледката е потресаваща. Часове наред стотици ярващи стоят в катедралния храм и около него, по улиците, по дворовете, та дори и по покривите на близките до храма къщи. Единствено погребалните заукоини песнопения нарушават тишината. От поставените високоговорители пред

На стр. 6

Лития до местността Клувията с Бачковската чудотворна икона

Водено от Велички епископ Сионий, игумен на манастира, и тази година бе проведено традиционното шествие с чудотворната Бачковска икона на св. Богородица. Заради мерките за карантинна безопасност, за първи път иконата бе пренесена до местността Клувията с автомобил, а не на рамо, както обичайно. Участваха само около 30-40 души, при спазването на всички санитарно-карантинни изисквания.

Пред аязмото в местността Клувията (където иконата е била скрита и намерена през XVII в.) бе отслужена света Литургия от епископ Сионий, в съслужение с архим. Григорий, ефимерий в манастира. В края на службата еп. Сионий поздрави присъстващите с пасхалния поздрав: „Христос воскрес!“ и им пожела здраве и духовно дръзновение през настоящите дни на

изпитание, като изрази надеждата, че те ще завършат благополучно.

След като премине карантината и се завърнем към обичайния църковен живот, в манастира ще бъде отслужен специален благодарствен молебен пред Чудотворната икона на Пресвета Богородица. Ще бъдат поканени всички вярващи, пропуснали да я придружат в пътя ѝ до Клувията, а и всички желаещи да получат благословението ѝ, каза още епископ Сионий. За точната дата на молебена ще бъде съобщено допъл-

нително в медиите и на сайта на манастира.

На вярващите бе дадена възможност да се благословят от Чудотворната икона на св. Богородица без да я докосват – като преминат под импровизирана „арка“ – двама души я държаха високо на изхода от двора на аязмото.

С това завърши тазгодишното пребиваване в местността Клувията на чудотворната Богородична икона на Бачковския манастир и тя бе върната обратно в обителта.

Ст. ПЕПЕЛИШЕВ

Лития и водосвет пред „Св. Богородица – Осеновица“

Богослужебната възхвала през цялата Светла седмица е посветена на славното Христово Възкресение, но на **Светли петък** Православната църква влита в химнографското си творчество и спомена за възстановяването на Богородичния храм „Живопримни източник“ в Цариград, както и за многобройните чудеса, извършени от Пресвета Богородица при извора в манастирския комплекс „Балъкль“. С подобаваща тържественост на този ден по традиция се почита и чудотворната икона „Св. Богородица – Осеновица“, която се съхранява в Рилската света обител.

Св. Литургия в съборния манастирски храм отслужи игуменът на обителта, Адрианополски еп. Евлогий, в съслужение с игумена на Руенския манастир „Св. Йоан Рилски Чудотворец“ – йером. Йоан, и братя от двете обители. След отпуста, с литийно шествие бе изнесена Рилската чудотворна икона „Св. Богородица – Осеновица“ в открития притвор на храма и положена на специално вградения в зида проскинитарий. Пред нейния образ бе отслужен водосвет, а свещенослужителите и монасите горещо измолиха ходатайството ѝ пред Възкръсналия Христос, нейния Син, да прояви милостта Си към всички чедра на

Православната църква в настоящите дни на тревога, болка, болест и безнадеждност.

Обикновено на този тържествен ден в манастира се събират християни от цялата страна, но заради извънредното положение и наложените ограничения от властите тази година в празника освен рило-манастирското братство участие взеха малцина от служителите при обителта.

Историята на Чудотворната икона датира още от XII в. Запазени до днес са множество свидетелства за нейната чудоейна помощ в дни на болести, пожари, наводнения, спождали манастира, както и близки населени места. Затова в деня за възхвала на Божията Майка нека като към най-бърза Застъпница за човешкия род да ѝ се помолим: „Преславна Приснодево, Майко на Христа Бога, принеси молитвата ни на твоя Син и наш Бог, да ни спаси от това тежко изпитание за грешните ни души!“

Рилска света обител

Честване на 180 години от рождението на екзарх Йосиф I

Екзарх Йосиф (в света Лазар Йовчев) е роден на 5 май 1840 г. в Калофер.

Останал сирак едва 5-годишен, с помощта на знатни калоферци учи в Цариград, а след това следва литература и право в Париж.

На 36 години става Ловчански митрополит през 1876 г., а година по-късно е избран за Български екзарх. Под негово ръководство се отварят много манастири, стотици църкви и училища. В Цариград се създава семинария, където се подготвят бъдещите духовници и богослови.

Екзарх Йосиф успява да обедини българите, да им върне

самосъзнанието, че са българи, както и да им даде духовна просвета и образование. Предстоятел е на Българската православна църква в периода 1877-1915 г. и е с големи заслуги за запазване на нейното единство и за българското църковно-просветно дело в Македония и Одринско.

Носител е на ордените „Св. Александър“ – I ст. (1896 г.), „Св. равноапостоли Кирил и Методий“ (1912 г.), „Св. Анна“ – I ст., „Османние“ – I ст., и други. От 1902 г. е почетен член на БАН.

Упокоява се в Господа на 20 юни 1915 г. в София. Погребан е непосредствено до олтаря на столичния катедрален храм „Св. Неделя“.

По повод годишнината на екзарх Йосиф, с благословението на Българския патриарх и Софийски митрополит Неофит бе отслужена панихида, тази година възглавена от Белоградчишки еп. Поликарп, викарий на Софийския митрополит.

Честване на 1155-годишнината от покръстването на България

На **2 май** Българската православна църква чества паметта на светия равноапостолен цар Борис-Михаил и на свети Атанасий Велики. В този ден няколку варненски църкви отбелязват своя храмов празник: „Св. цар Борис-Михаил“ в „Аспарухово“, „Св. Атанасий“ в кв. „Виница“ и „Св. Атанасий“ в кв. „Гръцка маяхала“, където енорията чества своя втори храмов празник.

На празника Негово Високопреосвещенство Варненски и Великопреславски митрополит Йоан, в съслужение с храмовото духовенство, отслужи св. Литургия и благодарствен молебен във варненския катедрален храм „Успение Богородично“.

Преди благодарствения молебен

архиерейт произнесе проповед, в която изтъкна важното дело на свети цар Борис и заяви: „Днес е една бележита годишнина, свързана с 1155 години от покръстването на нашия скъп, мил български народ. И пред нас изниква безспорно она благодарен образ на светия боговечен и равноапостолен цар Борис-Михаил, Покръстител на българите“.

Георги ВЕЛИКОВ

Православната църква и пандемията от коронавирус

Вселенска патриаршия

На 18 март са затворени всички храмове и манастири в юрисдикцията на Вселенската патриаршия в Европа, Азия, Австралия и Америка, като богослуженията не са спрени, но е ограничен достъпът на богомолци и поклонници в храмовете и манастирите. На 31 март Вселенската патриаршия удължава тези ограничителни мерки за неопределено време.

Американският архиепископ на Вселенската патриаршия Елпидофор създава фонд за облекчаване и подпомагане на заразените с новия коронавирус в САЩ. Във видео-обръщение той обявява, че Архиепископията ще даде по 2500 долара на хора, изправени пред големи финансови затруднения заради пандемията – тези, които са в жилище под наем, изплащат ипотеки, трябва да се грижат за деца, имат спешни медицински разходи или за погребения.

На 25 февруари в Южна Корея Православната архиепископия към Вселенската патриаршия обявява специално молитвено прошение за изцеление на всички заразени с новия коронавирус, което да се казва на всяка ектения и богослужение.

Йерусалимска патриаршия

На 10 март властите в Израел налагат карантина на всички пристигащи туристи в страната, като обмислят въвеждането на по-сериозни мерки – забрана за събития на закрито. След наложените ограничения Витлеем се превръща в „град призрак“.

Медиите в Израел оповестяват притеснение от традиционното стичане на много поклонници от цял свят за Възкресение Христово по Светите земи и не изключват възможността властите да затворят храмове, включително храма „Рождество Христово“ и този на Гроба Господен.

На 25 март Божи гроб е затворен за пасхалните празници, като предпазна мярка, за да се предотврати разпространението на COVID-19 в Израел. Решението е взето след среща на израелската полиция с представители на Православната църква.

Дните преди Страстната седмица и Великден с нищо не напомнят предишните години, когато десетки хиляди богомолци се стичат в Светата земя за поклонение.

На Велика събота в празния Божигробски храм е допуснат единствено Йерусалимският патриарх Теофил III, придружен от малцина духовници, за да измоли снизхождането на Благодатния огън. Поради липсата на поклонници хилядите зрители по света успяват да видят как точно се извършва това богослужение по измолването на св. Огън, който и тази година снизхожда над Божи гроб.

Грузинска патриаршия

На 5 февруари Грузинският патриарх Илия II по време на своята неделна проповед в катедралата „Света Троица“ в Тбилиси, заявява: „Знаете, че се е появил нов вирус. Много хора се плашат заради него. Някои го наричат „смъртоносен вирус“, но всичко това е, за да укрепим нашата вяра и да увеличим молитвите си“.

На 11 март храмовете в Грузия са дезинфекцирани, за да се предотврати разпространението на коронавируса. На 17 март Грузинската патриаршия излиза с изявление, което съчетава практически предложения за опазване на здравето, като дава и редица духовни насоки. Църквата призовава своите пасоми да спазват добра хигиена, да не пътуват в чужбина, пристигащите от държави с висок риск и тези, които се чувстват зле – да се самоизолират и при нужда да извикат свещеник за пасторска грижа. Призовава ги да пият светена вода често и да я използват, за да осветяват домовете и работните си места; да казват Иисусовата молитва или просто: „Господи, помилуй!“, да се молят преди и след хранене.

Божествената литургия да се отслужва както обикновено.

На 31 март в Грузия влиза в сила полицейски час

и на гражданите е забранено да напускат домовете си вечер от 21 ч. до 6 ч. сутринта. Ден по-рано правителството взема решение за затягане на мерките в рамките на извънредното положение в страната, като на практика обявява всеобща карантина.

Сръбска патриаршия

В Сърбия и Черна гора обществените богослужения се забраняват и храмовете са затворени за миряни. По тази причина, в началото на април митрополит Амфилохий от Сръбската църква в Черна гора е призван в полицията, защото въпреки забраните от страна на властите е отслужил св. Литургия на Цветница в основите на раннохристиянска базилика до Подгорица. Арестуването на митрополита предизвиква голямо възмущение сред вярващите. В интервю за orthodoxianewsagency.org, Черногорският и Приморски митрополит Амфилохий заявява, че по-скоро би влязъл в затвора, отколкото да затвори храмовете.

На 1 май полицията в Черна гора за втори път арестува митрополита, тъй като е присъствал на погребението на известен историк. Пред медиите той заявява: „За първи път от 80 години, 60 от които посветени на пасторското служение, бях повикан два пъти от полицията, за да отговарям на въпроси относно моите задължения“.

На 30 март от вируса почива Валевският епископ Милутин. Заболява и Ремесианският епископ Стефан (Шарич), викарий на Сръбския патриарх.

Румънска патриаршия

В Румънската православна църква, както и във всички православни страни на Балканите, с изключение на България, заради извънредните мерки срещу коронавируса храмовете са затворени за вярващи и богослуженията се извършват при затворени врати.

На 26 март Канцеларията на Светия Синод на Румънската православна църква обявява обща молитва, по време на която да бъдат камбани из цяла Румъния. Девет манастира от Архиепископията на Яш започват да правят комплекти чаршафи за легла, калъфи за възглавници и платнени чували за дрехите на пациенти, за да бъдат дарени на местни болници за лечение на пациенти с Covid-19.

Министерството на вътрешните работи постига споразумение с Румънската православна църква, Благодатният огън в нощта на Възкресение да бъде разнесен по домовете на вярващите от полиция и жандармерия, и от доброволци.

Църквата насърчава свещенослужителите да продължават да подпомагат засегнатите от пандемията, особено възрастните хора, хронично болните, инвалидите и тези, които се намират под карантина. От 13 до 17 април Румънската църква е предоставила финансови и материална помощ в размер на 578 656 евро. Патриаршията е дарила и подпомогнала акциите с 2 603 731 евро.

Кипърска православна църква

В проповедта си по случай празника Вход Господен в Йерусалим, пред катедралния храм „Св. Варнава и св. Иларион“, кипърският митрополит на Морфу Неофит остро критикува премиера на Гърция Кириакос Мицотакис и президента на Кипър Никос Анастасиадис за затварянето на храмовете в техните държави. В проповедта на владиката ярко се откроява неговата радост от това, че храмовете в България не са затворени: „*Сега, когато затваряме църквите и забраняваме светото Причастие и плашим народа да не идва, все едно да затваряме болниците и аптеките. Когато искаме, начини има, като хигиена и т.н. Вярващият сам трябва да реши дали да се причасти. Както имат права невярващите, така имат права и вярващите, но днес правата на вярващите са отнети. Днес благославям министър-председателя на България, който каза: „С властта, която имам, всичко мога*

да направя, но не мога да затворя църквите. Това е над мен“. Знаете ли какво благословение ще има България, това се потвърждава и от факта, че св. Никифор Прокажени се яви и ще пази страната.

Вижте статистиките: в държавите, където се извършва православна света Литургия, колко малко смъртни случаи има; и колко много починали има там, където няма Литургия. Желая всеки да премери силите си, и който ни повика, ще намерим начин да бъдем близо до него. А онези, които имат този тежък грях, в тези свети дни да оставят хората със страх в сърцето им и без светото Причастие, Бог да ги помилва!“

Гладска православна църква

Във връзка с пандемията гръцкото правителство отменя всички богослужения на изповеданията в страната от 16 март до 30 март. Православните храмове остават отворени само за лична молитва. На 29 март удължава до 11 април – Лазарова събота, временното недопускане на хората до богослужения. Правителството разрешава отслужването на литургии от свещеник и певец, както и излъчването им на живо по телевизията и социалните мрежи.

В края на март Китирският митрополит Серафим е арестуван, защото е отслужил третата част от акадиста към Майката Божия при открити врата, нарешил е да бъдат камбаните на катедралния му храм и е призовал хората за молитва.

На 1 април Св. Синод на Атинската архиепископия взема безпрецедентно решение – богослуженията за Страстната седмица и Пасха да се отслужат при закрити врати. За Страстната седмица и Възкресение Христово всички членове на Църквата са призовани да се въздържат от свещените богослужения, божествената Литургия, но и от самото св. Причастие. Синодът на Гръцката църква моли своите верни пасоми да останат по домовете си.

„Молим се, опасността да премине скоро, за да можем всички заедно (и духовенство, и миряни) да отпразнуваме тържествено светлото Възкресение на нашия Господ с тържествения Възкресен празник Отдание на Пасха – в полунощ на 27 май 2020 г.“, се казва в изявлението на Св. Синод.

Гръцката църква дарява над 150 000 евро за борба с коронавируса.

Миряните са гневни, че остават далеч от храмовете си по време на най-големите християнски празници. Духовници, които все пак отварят храмовете за Пасха, са глобени. В началото на април проучване сред гръците показва, че 30 процента от населението желае да присъства на богослуженията, въпреки коронавируса.

От 4 май църквите в Гърция се отварят за индивидуална молитва, а от 17 май християните ще могат да присъстват и на богослужения.

Албанска православна църква

Албанският премиер Еди Рама организира срещи на 10 март с представителите на всички традиционни вероизповедания в страната, сред които и Албанския архиепископ Анастасий, и помоли вярващите да се въздържат от прегръдки, ръкостискане, целуване на ръце, да бъдат поне на метър разстояние по време на молитва. Призовава да не се изпада в паника, но хората да бъдат предпазливи.

„Това е епидемия, засягаща по-възрастни хора или такива с хронични заболявания. Не е животозастрашаваща за хора, които нямат хронични заболявания. Когато ще се събирате в определен ден в църквата или в джамията, трябва да бъдат предприети мерки за защита и да се следват всички предписания“, казва Еди Рама.

Въпреки това Пасхалните празници в Албания преминават при затворени храмове, а богослуженията са излъчвани на живо в социалните мрежи и по радиото на Албанската църква.

По материали от сайта „Добротолубие“

В ръклетата ни изведнъж. Като крадец, кога идва по тъмно. И ни свари неподготвени, с наполовина пълни светилници. Бяхме свикнали на комфорта, който ни предлага забързания свят. Бяхме превърнали в рутина свободата на мисълта, свободата на действията, охолството и простотата на движение. Ами сега? Това, което ме крепи в тези дни на изпитания, е само вярата ми и упованието в Бога. Слава Богу за всичко!

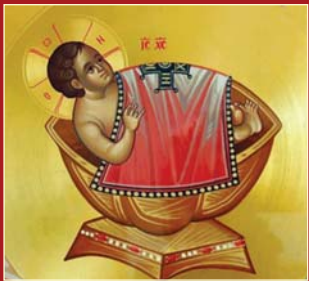
Вярата е нещо много лично и на всеки е дадено в различна мяра. Нищо не е наше, всичко е от Бога. Ние единствено може да упражняваме свободната си воля и да правим своите избори. За вярата е говорено и писано много и темата е необятна. Но и аз, на свой ред, искам да изразя мнението си. Докато още мога.

Православна християнска съм. Моятта вяра е конкретна и строго обоснована. Изложена е в един кратък символ с 12 членове – *Символа на вярата* – спасителната ни вяра. Този Символ е

та, върху която Църквата е изградена. Същата тази Църква, която Сам Христос основа неръководно, когато слезе от небесата сред нас, човеште. Чрез тайнството Свещенство Той даде власт и благодат на Своите апостоли, за да могат те да устроят видимата и веществена част. Чрез тях тази благодат се преподава по тайнствен начин на епископите и на свещениците, чак до днес (и ако даде Бог и занаяр).
Неотлъчно с това обаче, има и невидима, за нас смъртните, част на Църквата, която всъщност е същината ѝ. Във видимата част всички така наречени ритуали, включително и светата Литургия се извършват от Божиите служители, а Тайнствата, тоест невидимата част, се извършват от Дух Светий. В последно време вниманието на вярващи и невярващи осезаемо е насочено към едното от тях – Евхаристията.

Светата Евхаристия, иначе казано – свето Причастие, е най-важното от всички седем Тайнства – наречено е Тайнството

КАТЕХИЗИС

Чашата е в ръката на Бога

иззован по времето на първите два вселенски събора и е непроменен от тогава до днес. Потвърден е на Четвъртия вселенски събор и още тогава с канон е забранено да се правят каквито и да било промени по него, за вечни времена. Този *Символ* е използван от всеки един православен християнин и се живее от всеки един вярващ. В катехизиса е подробно разтълкуван за вярващия народ.

Искам да използвам моето разбиране, специално за деветия му член:

Вярвам в Една, света, съборна (вселенска) и апостолска Църква

Подчертавам дебло – в ЕДНА Църква. В нея има свети тайнства, седем на брой: Кръщение, Миропомазание, Изповед, Евхаристия, Венчание, Елеосвещение и Свещенство – установени от Самия Христос и извършвани се чрез благодатната сила на Светия Дух, изхождащ от Бог Отец. Тези тайнства са основа-

на Тайнствата. По време на светата Литургия, малко след като миряните са изповядвали *Символа на вярата*, хлябът и виното, подготвени от свещенослужителя, съвсем реално се претворяват в Тяло и Кръв Христови. Те са животворящи и се приемат от вярващия човек, след покаяние и изповед. Приемат се за Живот вечен.

Основание за това намираме и в четирите Евангелия, когато се описва Тайната вечеря (Лука. 22:19-20; Мат. 26:26-28; Марк. 14:22-24). Свети Йоан Богослов пък ни разяснява жизненоважния смисъл от това Тайнство чрез Христовите думи: „*А Иисус им рече: истина, истина ви казвам: ако не ядете пълтта на Сина Човечески и не пиете кръвта Ми, не ще имате в себе си живот. Който яде Моятта пълт и пие Моятта кръв, има живот вечен, и аз ще го възкръсна в последния ден. Защото пълтта Ми е наистина храна, и кръвта Ми е наистина питие. Който яде Моятта пълт и пие Моятта кръв, пребъдва в Мене, и аз в него. Както Мене е пратил живият Отец, и аз живея чрез Отца, тъй и който Мене яде, ще живее чрез Мене. Този е хлябът, съ-*

лъ от небото. Не както бащите ви ядоха манната и умряха: който яде тая хляб, ще живее вовеки“ (Йоан. 6:53-58). И вярващият християнин неизменно и категорично е убеден в това, защото Божие Слово е абсолютната истина. Най-големият авторитет за нас и източник на знания е Библията, немислимо е да подлагаме под съмнение изложеното в нея.

Причастие то е хляб и вино, пресъществени по невидим за нас начин в Тяло и Кръв Христови

Към края на литургията, след като е причастил себе си, свещеникът подканва боголюбивия народ да пристъпи към Чашата със Страшните Христови Тайни. Всички се причастяваме от една чаша и с една лъжичка, понеже Църквата е ЕДНА и ние сме едно в Христа. Църквата – това е всеки един човек, над когото е извършено православно свето Кръщение, т.е. целокупният благочестив народ е ЕДНО в лоното на Православната църква, без значение от етнос и раса. И ние вярваме в тази истина.

В това е смисълът на едната лъжичка, която смути сърцата на мнозина, в последните изминали дни. Без значение дали е сребърна, пластмасова или обикновена никелирана, лъжичката за причастие няма да зарази никого, независимо колко хора приемат Тялото и Кръвта Христови от нея. Не може да има опасност от зараза, понеже тя е инструмент, чрез който тази велика светиня се дава за живот вечен. Никога не е било някой да бъде заразен от светото Причастие. Само мисълта за това е коунствена. Самото Причастие е пресъществени от Светия Дух хляб и вино в Тяло и Кръв Христови!

Моля ви да си отговорим на въпроса:

Кой е Светият Дух?

Дори от обща култура всеки знае, че Той е Онзи, Който оживотворява всичко. Записано е и в *Символа на вярата*: „Вярвам в Светия Дух, Господа, Животворящия, Който от Отца изхожда“. Как тогава, ако сме истински вярващи и знаем какво има в светата Чаша, ще дръжнем дори и само за миг да допуснем, че там, освен Тяло и Кръв Христови, може да има и зараза?

Съжалявам за сравнението, което ще направя, но помислете за кратко: ако дезинфектантът, спиртът и белината са надеждна защита, за да бъде унищожен вирусът, евентуално попаднал по ръцете и повърхностите около нас, то колко несравнимо по-силна е най-святата от светините, за да унищожи всичко нечисто, попаднало в нас и върху лъжичката!?

Или няма трябва да вярваме повече на творението, отколкото на Твореца?

Разбирам, че за един неутвърден във вярата човек или за един атеист тези неща звучат по различен начин, отколкото за един православен; разбирам, че всичко, което говорим те го подлагат под съмнение и за тях може би е ирационално. Те не са виновни, те просто не знаят! И ние винаги сме знаели. И затова е добре да се вслушаме в думите на св. апостол Павел: тези, които посят, да не осъждат онези, които не посят (срв. Рим. 14:3).

Но за хора, които са богословни, църковни служители, вярващи, четащи, причастяващи се, да коунстват така, както прочетох във виртуалното пространство, е недопустимо. Истинска скръб предизвикват в сърцето ми твърденията, че по време на постигнатата ни пандемия можело да има зараза дори в Чашата. Тези коунства ги чета с огромно срам и страх. Срам ме е заради онези неукрепнали и заблудени наши най-малки братя, които изкушаваме. Онези, невярващите, които поради незнание са вперили изобличаващ поглед в нас и чакат да видят вярата си. Защо езичниците да казват: *та де е тихият Бог* (Пс. 113:10)?

Сред стихията от виртуални дебати и коментари срещам мнението на една позната, определяща себе си като откровен богоборец. Тя злорадо се изказваше, че с нетърпение очаква да види колко е силна вярата на православните. Твърдеше, че на думи всеки може да вярва и да бъде силен, но сега е дошъл моментът и на делата. Иска ми се да ѝ кажа: „Ела и дой!“; но се страхувам какво ще види. Толкова голямо ли е вече отстъпничеството ни, че подлагаме на съмнение животворящата благодат на Светия Дух?

Не съдя никого! Нямам право, особено в тези страшни дни.

Но на твърдящите подобни неща мога само с голяма болка да напомня думите на Христос, че Бог всичко ще прости на човеште, но хулата против Духа Светаго няма да им се прости (срв. Мат. 12:31-32).

Дълго търсих отговор на въпроса: кое е хула против Духа Светаго?

Това е хула – съмнението в Чашата с Животворящите Кръв и Тяло Христови. Съмнението в силата и животворството на Светия Дух.

Пророчески, като че ли, но около месец преди тези събития един мой близък ми разказа истински случай – за свещеник, който причастявал туберкулозно болни. Много пъти в Чашата попадали кръв, хръчки, нечистотии от страдалците, но свещеникът, без сянка от съмнение, с твърда вяра и любов към Бога потребявал накрая всичко и никога не се заразил. Това се случило в Гърция. Документирано е. Сигурна съм, че всеки е чувал подобна история.

Църквата ни има и светец, св. Антим Хиоски, който приживе

причастявал прокажани, но останал напълно здрав, никога не се разболял и доживял до 95 годишна възраст. Веднаж Частица от Тялото Христово попаднала по брадичката на един прокажен. Какво мислите, че направил св. Антим? Обрал го с целувка! Целувка на прокажен. В XX век. Съвсем прясна история.

Разбирате ли, че

всичко, което се докосне до светите Тяло и Кръв, се освещава

Излишно е да казвам, че след като всички се причастят, всяка свещеникът потребява останалото причастие. Абсолютно всичко, дори и случайно попаднала мушица. Всичко, което се намира в Чашата е свято, защото Христовите Тайни го освещават, защото *десницата Господня творил сила* (Пс.117:15). Но и без това излишно многословие в защита на Господа, ако помислим съвсем логично, ще стигнем до извода, че Онзи, Който дава живот, няма как да причини зараза, нито смърт.

Винаги съм се чувствала защитена, когато съм в храма. Сега още повече усещам стениите на църквата като убежище. Не ме е страх! Спазвам кесаревото и вярвам на Бога.

Всеки път, когато ме атакуват стрелите на лукавия, си спомням за св. апостол Петър, който тръгва по вълните, но водата започва да го погълща, понеже само за миг измества погледа си встрани. Само за миг спира да гледа към Христос и започва да потъва (вж. Мат. 14:30). Представте си, само за миг! Този миг не бива да го допускаме. Усетим ли, че лукавият размахва примката си към нас, трябва с всички сили да викаме, като онзи баща, към Христос: „Вярвам Господи, помогни на неверното ми!“ (Марк. 9:24). И Бог няма да ни остави. Няма да ни остави, защото ни го е обещал: „Аз съм с вас, през всички дни до свършека на света!“ (Мат. 28:20). Аз вярвам на Божие Слово. Бог не е като нас, празнодумците. Той е Любов. Изчерпавал е немощни. И нас ще излечи.

Вера **МЛАДЕНОВА**

Колонка на редактора

Литургийни мисли

Предполагам, че за всеки човек има определен момент от Литургията, който най-силно го докосва, който той изживява най-силно, най-дълбоко. За мен лично това е призивът, с който завършват прошенията на великата, просителната и малките ектемии, думи, които, за който и път да ги чуя, ме разтърсват цялата, из основи. Думи, които не мога да изрека или чуя, без да се разрида от възнеение:

„Нека сами себе си и целия си живот на Христа Бога да отдадем!“

За мен това е цялото Евангелие и същността на християнския живот: сами себе си да отдадем на Христа Бога! Доброволно, съзнателно, без остатък – дух, душа и тяло – целите да станем Христови, да станем осветен храм на Божия дух.

Да отворим широко вратите на сърцето си пред Него, да се осветят умът ни, чувствата ни, пълтта ни от Божието присъствие – целите да се проникнем от Христос, Който е Бог, и да станем Божие обиталище и причастници на Божие битие. Нашето покаяние обръщане към

Бога и посвещаване Нему да е нашето приношение и благодарение (евхаристия) към Спасителя за всичките Му благодеяния към нас, недостоините, нашата безкръвна жертва Богу да е „дух съкрушен, сърце съкрушено и смирение“.

Целия си живот на Христа Бога да отдадем: вътрешния си живот и външния. Всяка наша мисъл, всяка наша дума, дело, всяко движение на сърцето ни да бъде отговор на Христовия призив, да бъде богослужение; наше приношение пред Божия престол, творене на Неговата воля и израз на единението ни с Него.

Сами себе си и целия си живот на Христа Бога да отда-

дем! Не отчасти и не понякога, не във време на молитва, не по време на Литургия, не дори през по-голямата част от живота ни, а всеки миг, всецяло и вовеки на Христа Бога да се отдадем. Да направим живота си постоянна Евхаристия, постоянно предстоене пред Неговия Престол и постоянно служение Нему! Евхаристия, в която приношението ни сме ние самите, в която се себеприносяме, приносяме в дар на Твореца всичко, което даром сме получили от Него – душевни и физически сили, способност, дни... Евхаристия, в която приношението ни се освещава и претворява от Твореца, в която ставаме нова твор.

Това е Евхаристия – ние принасяме себе си на Христа от любов, ответна на Неговата любов, както Той се е принесъл в жертва за наше спасение; жертва, която се актуализира всеки път на престола на нашето сърце, щом го отворим за Него. Не защото сме длъжни. Не защото Му е нужно и не защото го изисква от нас, а защото всичко извън това себепредаване Нему е неживо и не-живеене. Защото само в Него истински живеем и сме.

Александра **КАРАМИХАЛЕВА**

Митрополит Максим Пловдивски – 170 години от рождението му

От стр. 1

църквата се чуват песнопенията „Покой Спасе наш“ и „Со святыми упокой“. Върте в храма е тогавашният наместник-председател на Св. Синод, Видински митрополит Неофит. Той възглавява заупокойното богослужение. Тук са и всички епархийски архиереи без Врачанския Паисий, който отсъства по болест. След опелото, речите и словата множеството се раздвижва. Пренасят тялото на покойния митрополит в неговото последно жилище. Полагат го до неговите предшественици Паисий и Панарет Пловдивски.

„Дядо Максим е вече спуснат в гроба, но все пак множеството не се разотива. Всички искат да видят неговия гроб, защото им се струва невероятно, че той ги е напуснал. До късно се мяркат силуетите на поклонящи се хора пред покрития с венци гроб. Пред този гроб, гроба на голям духовник и българин, се покланя днес и цяла България“, завършва своя репортаж Б. п. Стоименов.

През далечната 1850 г. в малкото с. Орешак (където 64 г. по-късно ще се роди и бъдещият патриарх Максим), за първи път проплаква Марин Пелов, бъдещият митрополит Максим. Избран чрез особена личба, още от майчина утроба, да бъде Божий служител – както се вижда от автобиографията му и обречен от майка си, още преди рождението да бъде църковен проповедник. На седемгодишна възраст малкият Марин влиза в Троянския манастир.

Според биографите му той още от съвсем ранна възраст имал влечение към монашеството. Малко по-късно младият Марин официално постъпва като послушник в обителта на „Св. Богородица Троеручица“. Първоначалното си образование той получава в светлата обител и в близкия до манастира гр. Ловеч. В Ловеч Марин е ръководен както духовно, така и подпомаган материално от Ловчанския митрополит Иларий, който му дава и насока в неговия бъдещ монашески живот. Бъдещият митрополит Максим се обучава в класа на видния възрожденец и книжовник Манол Лазаров. След като завършва образованието си в Ловеч, Марин Пелов се премества в Сопот. Там под влияние на своите учители възрожденци започва да участва в списването на вестник „Остен“, който е първият сатиричен български вестник след Освобождението.

През 1869 г. Марин става учител в манастирското училище на Троянската св. обител. На двадесетгодишна възраст (през 1870 г.) младият Марин е ръкоположен за йеродякон от Софийския митрополит Доротей (Скопски и Пловдивски митрополит Максим. Автобиография. Спомени, 1993). Вече като йеродякон Максим отива в Пловдив, където става митрополитски чиновник. За последното спомогнало много личното познание на младия йеродякон с тогавашния Пловдивски митрополит Панарет, който го взима при себе си за дякон. През 1873 г. йеродякон Максим заминава за Цариград, където научава добре и френски език. По онова време йеродякон Максим събира сведения за убийствата и насилията над българското население. Тези сведения са изпращани чрез руското консулство в Пловдив до Екзархията и до руското посолство в Цариград, след което попадат в европейските вестници „Дейли Нюз“, „Фигаро“ и други.

В периода 1877-1882 г. йеродякон Максим е студент в Киевската духовна академия. Веднага щом се завръща в България, е назначен за учител в Пловдивската мъжка гимназия и в девическата, а също

така и за проповедник в катедралния храм. През 1882 г. Максим прави опит да замине и да продължи обучението си в Киевската духовна академия, но закъснява и не успява да запише учебната година. Той се завръща в Цариград, където бива назначен за секретар на Екзархията, а през 1884 г. – за протосингел (пак в Екзархията в Цариград). Същата година той бива възведен в йеромонашески чин от екзарх Йосиф, а година по-късно става и архимандрит. През 1889 г. архим. Максим е изпратен от Екзархията да ръководи новооткритата Старозагорска епархия. (В броя на ЦВ от 1906 г., в който се споменава за избора на новия Пловдивски митрополит Максим годината 1889-а е поправена на 1886 г. Проверка с други писани за митрополит Максим биографии пак в църковния печат показват, че правилната година е 1889, поради тази причина и в сегашната статия е използвана същата тази година.)

Там „той среща непреодолими спънки и мъчности“, както пише Видинският митрополит Неофит в бр. 6 на *Църковен вестник*, 1931 г. Против откритването на епархията са били не само частни лица, но и самото правителство. Архимандрит Максим обаче започва това свое дело много умело, проявява доста голямо търпение и успява да убеди всички заинтересовани страни, които в крайна сметка се съгласяват да бъде създадена епархията.

През 1891 г. архим. Максим е избран за Скопски митрополит, а в началото на 1892 г., въпреки че отказва, архим. Максим е ръкоположен за епископ. За жалост, митрополит Максим ръководи своята епархия само четири години – до 1895 г., когато „по настояването и козните на българопротивника Хафуз паша, митрополит Максим бил заставен да напусне Скопие и да се завърне в Цариград“, свидетелства *Църковен вестник*, бр. 39 от 1906 г. „С каква ревност и самоотверждение дядо Максим работи да опази народно-църковното достойние! Но, уви, родна Македония тогава беше арена за борба между съседни народи и техни пропаганди, борба за национално влияние и надмощие“, пише митрополит Неофит. Родолюбивата дейност на митрополит Максим е посрещната с неприязън.

След като се завръща в Цариград, две години митрополит Максим председателства строителната комисия на новата българска църква „Св. Стефан“. Той ръководи и настоятелството на благотелното братство „Екзарх Йосиф I“, което имало за цел да построи българската болница „Евлогий Георгиев“.

През 1895 г. митрополит Максим открива новата учебна година в Цариградската българска духовна семинария. „Струва ми се, първото нещо, с което митрополит Максим прави силно впечатление не само на ония, които от дълго и добре го познават, но и на тия, които за пръв път имат случай да го видят и слушат, това е неговото слово“, четем в *Църковен вестник*, бр. 11 от 1938 г., в спомени на Христо Попов за митрополит Максим. „През 1895 г. бях ученик в III клас на Цариградската духовна семинария. Ректорът на Семинарията беше г. Ст. Станимиров. Молебен в началото на учебната година бе извършен от Високопреосвещения Максим, тогава Скопски митрополит, току-що на-

пуснал Скопска епархия. Първ път виждахме неговите, учениците. Приятно впечатление ни направи той със своето благо и кротко лице. Помня, като да е сега, с какво благоговение той отслужи молебена, как прочувствено и умирително накрая прочете молитвата...“, казва още Попов в своите спомени за митрополит Максим.

През 1897 г. митрополит Максим е изпратен от екзарх Йосиф да ръководи административно и духовно неговата епархия – Ловчанска. В родния си край митрополит Максим светилоства 10 години – до месец септември 1906 г., когато е избран за митрополит на Пловдивска епархия. Седем години по-късно (през 1913 г.) Пловдивският митрополит Максим става член на Св. Синод, а от 1921 г. до 1927 г. е негов наместник-председател. През същата 1927 г. митрополит Максим се оттегля от председателското място, както и като член на Св. Синод.

Митрополит Максим управлява Пловдивска епархия 32 години. Голяма заслуга има в опазването и за предотвратяване ограбването на имотите на Софийската духовна семинария и на Рилския манастир, които държавната власт (по времето на Стамболийски) желае да присвои в началото на миналия век.

„В църковно-народната нива той е оставил дълбоки и широки бразди навсякъде, особено в епархиите Старозагорска, Скопска, Ловчанска и най-вече Пловдивска. Мъдър по ум, добър по сърце и твърд по характер, в него хармонично се съчетаваха всички духовни добродетели, в основата на които бе поставена скромността“.

През живота си митрополит Максим е особено отдаден на благотворителността и на милосърдната дейност. В своето завещание той вписва, че след кончината си оставя 1 400 000 лв. (В своя дневник Старозагорският митрополит Павел посочва, че сумата на завещанието е около 1 500 000 – Павел, митр. „Дневници“, Р. 2007, стр. 356) за благотворителни цели. „Той и до последния миг на живота си не престана, както на млади години, да благовести, да възражда души, да облагородява сърца, да печели симпатии за църквата и да привлича в нейното лono заблудени души. Голяма част от неговото благовестие, отпечатано, е завещано на църковния клир“, казва за него Видинският митрополит Неофит.

В 23,20 ч. на 1 март 1938 г. си отива от този свят Пловдивският митрополит Максим. Викарният му епископ Харитон известява митрополитите за кончината на йерарха. На 3-ти март намаленият състав на Св. Синод се събира, за да се обсъди въпросът за избор на наместник на овдовелия митрополитски престол. Синодът обаче не успява да реши въпроса и архиереите заминават от София в Пловдив, където извършват опелото и погребението на митрополит Максим.

На 5 март Св. Синод избира наместник на овдовелия митрополитски престол да бъде Неврокопският митрополит Борис. След спорове между архиереите от Св. Синод и изпратено писмо-протест на Старозагорския митрополит Павел и на Доростоло-Червенския митрополит Михаил, Синодът отново заседава и препотвърждава избора на митрополит Борис.

През последните години у нас е издадена автобиографията на митрополит Максим. Запазени са и изданията „Апологетични беседи“ и „Проповеди“, като последната е написана от митрополит Максим в качеството му на Ловчански митрополит.

Ангел КАРАДАКОВ

Смисълът на молитвата

Опитът на свещеника е като море, в което се вливат много реки. Всяка среща, разговор или беседа може да се превърне в откровение и Бог по великия си Промисъл да го гласне в посока на разсъждение, което да го просвети, вразуми или научи на нещо ново, красиво и душеспасително.

Преди няколко дни в храма дойде младо момче, което ми зададе следния въпрос: „Отче, простете, искам да Ви питам нещо... Обяснете ми, защо ние, особено православните християни, толкова много държим на молитвата след като Господ на едно място в Новия Завет казва на вярващите, че още преди да се помолят, Той знае какво ще поискат. Защо се молим дълго, четем правила, акасти? А всъщност колко малко трябва – просто да се обърнем към Него и да си го поискаме, но чистосърдечно и искрено. Бог ще види и ще помогне. Каква е ползата от толкова много молитви? Нали Бог гледа на сърце?“

Интересен въпрос. Струва си човек да поразсъждава върху него. Още повече, че Бог на много места в Священото Писание заклежда многословието. Светите отци са го сочили като сериозен пречка за живото и благодатно общуване с нетварните енергии на Бога.

Един от бележитите боговидци на XX в., св. Николай Велимирович, разсъждава така: „Господ ни заповядва да се молим не за да узнае от какво се нуждаем – Той още преди зачатията ни знае всичко, от което ще се нуждаем във всеки миг от живота ни. Заповядва ни да се молим, та под лъчите на молитвата душите ни да растат, да израстват нагоре, за да се разширят и зреят“ (Живот и слова, стр. 113).

Всемилюстрият и Всеомогъщ Бог има дълбок и неизследим за нас Промисъл за всеки и всичко. Той промисля и предугава пътя на всяко Своё творение. Благ в силата и силен в благостта, чертае траекторията на всяка душа. Но изпитва нашата вяра.

Като мъдър и загрижен баща, първо ни казва какво да направим, а после мълчаливо и тихо се отдръпва настрана. Наблюдава ни строго, но със сдържана любов, дали ще бъдем достатъчно старателни, послушни и постоянни в своя личен подвиг. Преценява всяка наша жертва и оброк, дали ги принасяме с разкаяние и чисто сърце. Търпелив и притихнал, очаква да види всяко наше усилие. Така най-добре да прецени дали се опитваме, винаги ли се стараем и как се борим... А верни на своята повредена природа и вследствие от пораженията на гордостта, ние искаме всичко да стане веднага и съобразно нашата грешна воля, и то колкото се може по-леко и безболезнено за нас. Но това винаги е полезно и спасително за нас. И тогава, когато като Отец и Съдия прецени подходящия момент, ще ни го позволи и допусне плодът да падне от дървото и да тупне в ската ни. Но тогава и само тогава, когато сме подготвени да оценим Неговия дар.

Казал ни е всичко, което е необходимо, и то толкова просто, чисто и ненатрапчиво: „Искайте, и ще ви се даде;

търсете, и ще намерите; хлопайте, и ще ви се отвори; защото всякой, който иска, получава, и който търси, намира, и на тогоз, който хлопа, ще се отвори. Има ли помежду ви човек, който, кога мупоиска син му хляб, да му даде камък, и кога поиска риба, да му даде змия? И тъй, ако вие, бидейки лукави, умеете да давате на чедата си добри даяния, колко повече вашият Отец Небесен ще даде блага на тези, които Му искат!“ (Мат. 7: 7-11). Той, Съвършения, Вечносъществуващия, се обръща към нас, временните и тленните, с това Своё обещание и ни оставя залог – да се молим.

Светите отци наричат молитвата *майка на добродетелите*. В наставленията си те усърдно ни препоръчват преди всяко начинание да прибегваме към нея, не само като духовно упражнение, но и като към щит и спасение за бъдещото дело. По този съкровен и неизследим начин да потърсим Неговото благословение за освещаване на помислите ни и постигане на добър плод.

Опитните духовници упорито препоръчват на всеки да се моли за всичко и колкото се може по-често. Защото молитвата е лекарство срещу всяка болка, утеха за всяка горчилка и духовен ключ за всеки връхлетял ни проблем.

Цялото богословие е концентрирано в молитвата.

Тя определя духовния ни ритъм и е критерий за успеха в нашата настояща подвиг. Тя е диханието на Бога в нашето злосторение и е основният камък на сградата на личното благочестие. Но ние се молим преди всичко за смирение и прекланяне на нашата грешна воля пред Неговата! Защото духовният живот е път и школа, но и подготовка за вечността. Това е нейният съкровен смисъл, вътрешната ѝ логика.

Да припомним как св. Антоний пострадал от демони, които го съборили на земята, продължително време му внушавали хулни помисли и дори му нанесли побой. Рано призори в килията проникнала светлина и озарила измъченото му тяло. Потънал в пот и кръв, той усетил, че това е Бог и попитал: „Къде беше, Господи? Аз цяла нощ Ти се молах“. И чул тих глас: „Аз бях тук, Антоний, но исках да изпитам мъжеството ти!“

Някъде в тишината на стенещата нощ Той стоял и наблюдавал подвига на своя офицер, като следял внимателно как води сражението с невидимите врагове, които преди това допуснал да го атакуват и сурово изкушат. Това било изпитание с огън и дух, за да го смири и подготви в стихията на „невидимата бран“.

Бог никого не изоставя, дори да се отдръпне от него, Той не обръща гръб на молещия се, а само се отдалечава, за да го наблюдава в стихията на личния му подвиг.

Затова да бъдем крепки във вярата, усърдни в молитвата и постоянни в усилията ни, за да сме верни във всичко, малко и голямо, за да получим въздаването за нашата чиста и безкористна служба, не като наемници, а като приятели Божии!

Свещ. Ясен ШИНЕВ

Светците войни на Църквата

Православната църква изгражда с векове иконографията на светлите образи. Тя стъпва върху догматиката, литургиката, историята на Църквата и най-вече върху кръвта на своите мъченици. Според правилата на Седмия вселенски събор, светците трябва да бъдат представяни иконографски максимално близо до начина, по който са изглеждали. Но същевременно различните ликови светци (преподобни, мъченици, войни и др.) налагат, съвсем естествено, и някои общи характеристики при изобразяването на светците. Най-ясно това се вижда при техните одежди. Такива общи елементи има и в изобразяването на мъчениците войни.

Мнозина мъченици и благородни царе в православната иконография са изобразявани в одежди и с характерните атрибути на войни, подобни на тези, носени във Византия.

Хитон – мъжка и женска дреха подобна на риза; войните носят къси хитони до коляното. Хитон носи и Господ Иисус Христос. Христовият хитон е споменат само в Евангелие според Йоан: „Войниците пък, като разпахна Иисуса, взеха дрехите Му (и ги разделиха на четири дяла, по един дял на всеки войник,) и хитона. Хитонът не беше шит, а изтъкан цял от горе до долу“ (Йоан. 19:23).

Ризница – Ризниците могат да бъдат няколко вида: *метална плетена ризница*, а в повечето случаи и бронзови предпазители на подбедрицата. Самата ризница е съставена

на от множество вплетени халки. Друг тип е *lorica segmentata*, която се състояла от метални ленти, свързани една с друга посредством ремъци и метални кукички. Те са предназначени да покрят торса, горната част на ръцете или краката. В частта около гърдите има малка плочка с различни мотиви. На нея понякога можем да видим образа на Спасителя.

Хламида – Представява правоъгълно парче плат, прикрепено над ляното рамо чрез възел или фибула (подобна на брошка). Хламидата остава дясната ръка непокрита и при правилно положение на тялото по нея се оформя поредица от красиви вертикални гънки. Фибулата на иконите символизира, че мъчениците и другите Божии светии, изобразени във военни одежди, принадлежат към небесното войнство и служат на своя Цар – Господ Иисус Христос.

Щитове – те могат да бъдат различни по големина и форма: *голям овален щит* (scutum), направен от жиливи дървени ленти, покрити с кожа или плат и подсилен с бронзов усилвател в централната си част; *правоъгълен* от три слоя ленти от дърво; *кръгъл щит* с бронзово подсилване (pelta), които се носят по-често от ездаци.

Шлем – главно във формата на купол, в допълнение към него има качулка, носена самостоятелно, така и като допълнителна защита, носена под шлема. Главата на св. Меркурий е увенчана със скитски шлем, който по-казва мястото на живот на светеца. Често на главата на светците войни можем

да видим корона, понякога тя се поставя от ангел.

Въоръжение – въоръжението на светците войни е различно, най-често те се представят с мечове или копия. Може да се изобразяват и с лъкове и стрели, като св. Евстатиий, понякога св. Димитър също се изобразява с лък.

Не бива да забравяме, че макар да следват историческата реалност, военните одежди са символични. Това се вижда и в Стария, и в Новия Завет.

В книга Исаия (59:17), например, се казва: „И надяна върху Си правдата като броня, и на главата Си – шлема на спасение; и се облече в ризата на отмъщението като в дреха, и покри Себе Си с ревност като с наметало“. А в Първо послание на свети апостол Павла до солуняни (5:8) четем: „Ние пък, бидейки синове на деня, нека бъдем трезвени, като наденем бронята на вярата и на любовта и шлема на надеждата за спасение“.

Внимателното отношение към изобразяването на одеждите не е само почит към историческата автентичност. Те носят и дълбока символика: всеки християнин трябва да се облече в добродетелите, да се въоръжи със силата Христова като с меч и да е готов да влезе в битка с греха и врага на нашето спасение.

Значението на войните мъченици за домостроителството на Христовата Църква е видимо от факта, че от X в. войните мъченици са изобразени в храма под куполното пространство, сякаш Църквата стои върху кръвта на светите мъченици.

На стр. 8

Иконография на св. Георги Победоносец

От стр. 1

на щит отляво, според редица изследователи произхожда от образа на императора.

Оцелелите до нас изображения на св. Георги показват, че през VI в. вече са оформени двата иконографски типа на светеца. Той се изобразява като голбрад юноша с къдрици или като мъченик с кръст в ръка, с хитон или като войн с доспехи (на кон или изправен). Още през VI в. виждаме светеца редом с други светци войни, като енкаустичната икона на св. Георги и св. Димитър от Синайския манастир „Св. Екатерина“.

Когато се говори за образите на св. Георги и св. Димитър, няма как да се пропусне Созополската енкаустична икона с житийна рамка на двамата светци, която днес се пази в ЦИАМ.

Созополската икона предизвиква интереса на български и чужди изследователи, като всички те са единодушни, че вътрешното поле е по-ранно:

Иван Гошев смята, че е от X в.; Васил Пандурски – X-XI в.; Темили Марк-Вейнър – XIV в.; Ралица Русева – XIV в.; и др. То показва една архаична иконография на двамата светци – св. Димитър убива змия, която се е увила на дърво, а св. Георги убива животно, което В. Пандурски оприличава на хипопотам. Външната рамка показва мъченията, на които са били подложени двамата светци, като на някои от тях са представени заедно. Не по-рано от XII в. св. Георги започва да се изобразява на трон, с военни доспехи и с меч в ръка.

Най-голяма популярност придобива образът на св. Георги на кон, убиващ змея. Това чудо на светеца има апокрифни източници, но от рано се възприема в иконографията.

След смъртта си св. Георги се явил недалеч от родното си място и убил змея, който притеснявал жителите на областта. Понякога редом със змея се изобразява и

царската дъщеря.

Православната икона винаги борави със символи и образи, които трябва да разчитаме през призмата на Стария и Новия Завет. Змеят е олицетворение на злото и езическите нрави. Често при изобразяването на царската дъщеря тя води или е завързала змея на собствения си колан, вързан към рога или на врата му. Рогът в християнския свят е символ на непобедимост и в Стария Завет изразява властта, честта и славата на царете.

Друг важен елемент от иконографията на св. Георги е белият кон. Според интерпретацията на Дионисий Ареопагит белият цвят е символ на чистотата.

Вероятно през XIV в. към иконографията на Чудото със змея се обединява още едно чудо на светеца, което е известно в редакцията на св. Симеон Метафраст (X в.) и дотогава се изобразява самостоятелно – спасяването на момчето виночерпец от роб-

ство. От жителите на остров Митилен било отвлечено от агаряните едно момче. Светецът войн се явил по време на пир, качил на коня си младежа, който прислужвал на трапезата, и го пренесъл в Митилен.

Св. Георги е наш голям молитвен застъпник пред Бога. Светата Църква го причислява към лика на великомъчениците заради подвизите и непреклонната му вяра.

Николина
АЛЕКСАНДРОВА

Светците войни на Църквата

От стр. 7

- Св. мъченик Лонгин стотник (I в.)
- Св. великомъченик Евстатий Плакида (ок. 118 г.)
- Св. мъченик Виктор Дамаски (II в.)
- Св. великомъченик Меркурий Кесарийски (III в.)
- Св. мъченик Мелетий Стратилат и 1318 войни с него (ок. 218 г.)
- Св. мъченик Сава Стратилат и 70 войни с него (272 г.)
- Св. великомъченик Георги Победоносец (303 г.)
- Св. великомъченик Димитър Солунски (ок. 306 г.)
- Св. мъченик Нестор Солунски (ок. 306 г.)
- Св. мъченик Уар (ок. 307 г.)
- Св. мъченик Мина (ок. 313 г.)
- Св. мъченик Александър войн (313 г.)
- Св. великомъченик Теодор Стратилат (319 г.)
- Св. Четиридесет мъченици от Севастия Арменска (320 г.)
- Св. великомъченик Артемий (362 г.)
- Св. мъченик Йоан войн (IV в.)
- Св. Михаил войн (866 г.)
- Св. благоверни княз Андрей Боголюбски (1174 г.)
- Св. преподобни Илия Печерски (1188 г.)
- Св. мъченик Меркурий Смоленски (1238 г.)
- Св. благоверни Александър Невски, в схима Алексий (1263 г.)
- Св. войни преподобни Александър (Пересвет) и Андрей (Ослябя) (Радонежки) (1380 г.)
- Св. благоверни велики княз Дмитрий Донски (1389 г.)
- Св. войн Теодор Ушаков (1817 г.)
- Св. преподобни Варсануфий Оптински (1913 г.)

100-годишнина на монахиня Херувима от Самоковския манастир

На **6 май** монахиня Херувима от Самоковския манастир „Покров Богородичен“, която населява светата обител от петгодишна възраст, навърши 100 години.

В чест на нейния празник, с благословението на Негово Светейшество Софийския митрополит и Български патриарх Неофит бе извършен благодарствен молебен в килията на преподобната монахиня, възглавен от Негово Преосвещенство Белградски еп. Поликарп, викарий на Софийския митрополит, в съслужение с архим. Евтимий, ик. Михаил Колев, архиерейски наместник на Самоковска духовна околия, прот. Любомир Мишков, ефимерий на манастира, и др.

Светейшият патриарх Неофит чрез своя викарий еп. Поликарп отправи поздравителен адрес към столетницата, като ѝ подари нагръден кръст и

икона на Божията Майка. „Вашият живот е отдаден всецяло на нашия Господ Иисус Христос и на Неговата Пречиста Майка Пресвета Богородица. Живот, който е ярко изобразяване на вяра, преизпълнен с любов към Бога, пример за подражание и надежда, за достигане на желаното Небесно Царство“ – гласи поздравителният адрес, с пожелания за крепко здраве, душевен мир, несекваща радост и непрестанна Божия помощ в изпълнение на монашеските обети.

Кметът на Самоков и редица духовници отправиха поздравления и връчиха букети и дарове на монахиня Херувима, която благодари на тях и на Бога за грижата.

Манастирското ръководство бе подготвило богат обяд със седеметажна торта, на който бяха огласени многолетствия за столетницата.

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2020 г.

- 1 година..... 30,00 лв.
- 6 месеца..... 15,00 лв.
- 3 месеца..... 7,50 лв.
- ед. цена..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 128
e-mail & sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на **Танка Тончева Христова**, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синаodalно издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBGSF

„Църковен вестник“ съдържа светци текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.